

Uppförande av muslimska gravfält Kvibergs kyrkogård, Göteborg

Antikvarisk dokumentationsrapport
2019-10-04

Svenska kyrkan
I GÖTEBORG
KYRKOGRÄDSFÖRVALTNINGEN

 acanthus
ARKITEKTUR & KULTURVÅRD

Bakgrund

Kyrkogårdsförvaltningen ansökte 2015 om tillstånd att få bygga ut kyrkogården med ett kistgravområde bestående av cirka 400 kistgravplatser för muslimsk begravning. Det cirka 1,3 hektar stora området som avses är ett tidigare beredskapsområde, en äng, som vetter mot kyrkogårdens sydvästra entré mot Gamlestaden. Sedan tidigare finns det möjlighet till muslimsk gravsättning på Bildals och Fridhems kyrkogårdar. Båda kyrkogårdarna har problem med vatten vilket har medfört att behov av fler valmöjligheter har uppstått. Förslag har då väckts om att uppföra muslimska gravfält på Kvibergs kyrkogård. I de samråd som skett med muslimska företrädare och begravningsombud har önskemål framkommit om att kyrkogårdsförvaltningen i samband med detta skulle uppföra en ceremoniplats.

Efter erhållet tillstånd från länsstyrelsen i december 2017 påbörjades projektet. Arbetet har i huvudsak utförts under våren 2018. Slutbesiktning och antikvarisk slutbesiktning genomfördes 2018-11-21. Fotodokumentation har upprättats före projektstart samt under arbetets gång.

Beställaren i detta projekt är kyrkogårdsförvaltningen genom Marie Louise Nord. Martin Johansson CMC Bygg har varit kontrollansvarig. Generalentreprenör är LP Entreprenör genom Patrik Schönemann. Maria Olovsson på Acanthus har varit antikvarisk medverkande.

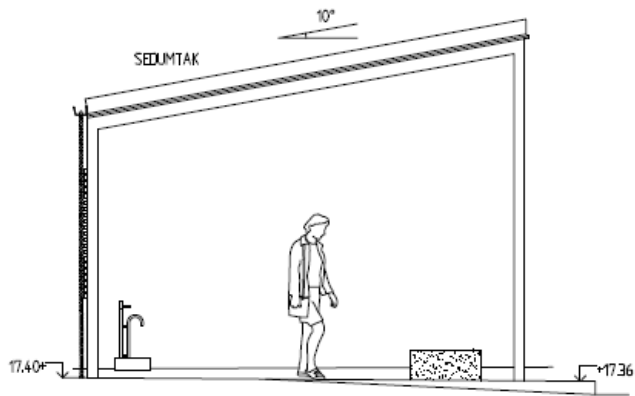
Beskrivning

De nyanlagda muslimska gravfälten ligger i kyrkogårdens södra del som tidigare utgjorde en sluttande äng. Kvibergs kyrkogård är förvaltningens största kyrkogård och utvidgningar har genomförts ett flertal gånger sedan invigningen 1935. Kyrkogården som är uppförd efter ritningar av arkitekt Gunnar Asplund uppvisar i övrigt en tydlig kontinuitet för stilideal som var gällande under modernismens tidevarv.

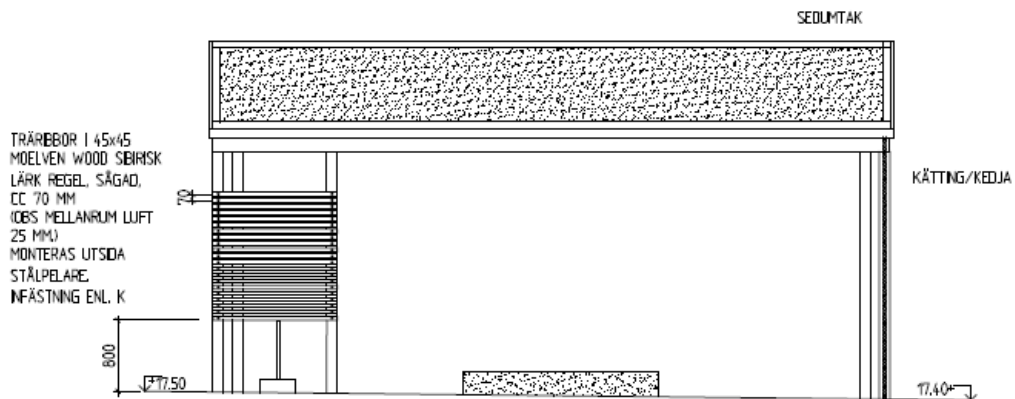
Det aktuella utbyggnadsområdet ligger visuellt avskärmat den tidigare kyrkogården. Eftersom muslimska gravplatser ska ligga i en specifik riktning har gravkvarteren utförts med terrasseringar för att ta upp sluttningens lutning. Terrasseringarnas slänter är planterade med buskar.

I områdets norra del återfinns en enkel ceremonibyggnad i form av ett skärmtak. Platsen markeras med en stensatt yta av skifferplattor. Den stensatta ytan skyddas av ett enkelt skärmtak. Skärmtaket är utfört som en stålkonstruktion, taket är beklätt med sedum. I den stenbelagda ytan återfinns en katafalk i form av ett stenblock i bjärlövsgranit samt en symbolplatta som markerar väderstreck och riktningen mot den heliga staden Mekka.

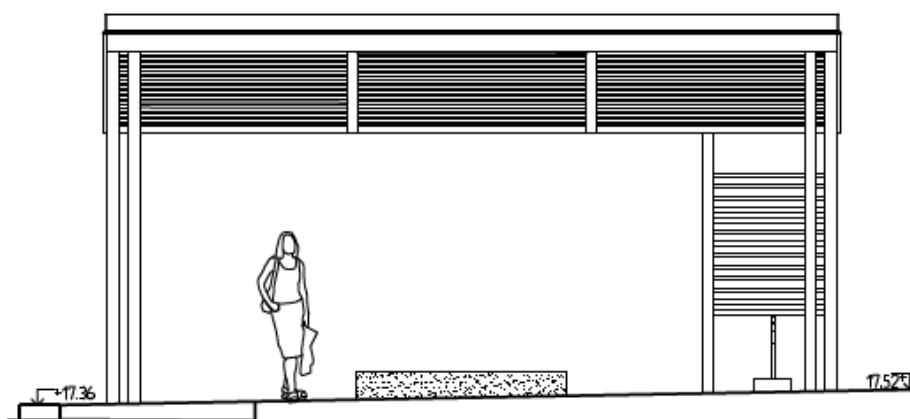
Genom området löper asfalterade vägar som är kantade med smågatsten. I områdets sydvästra hörn finns en sittplats med soffor och tillhörande perennplantering.

FASAD MOT SYDVÄST

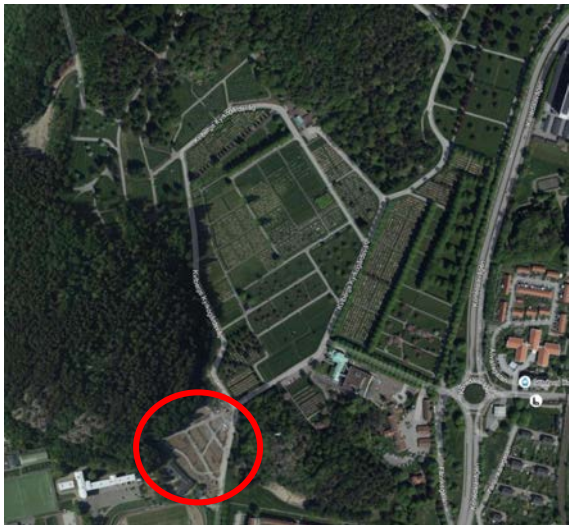

FASAD MOT NORDVÄST

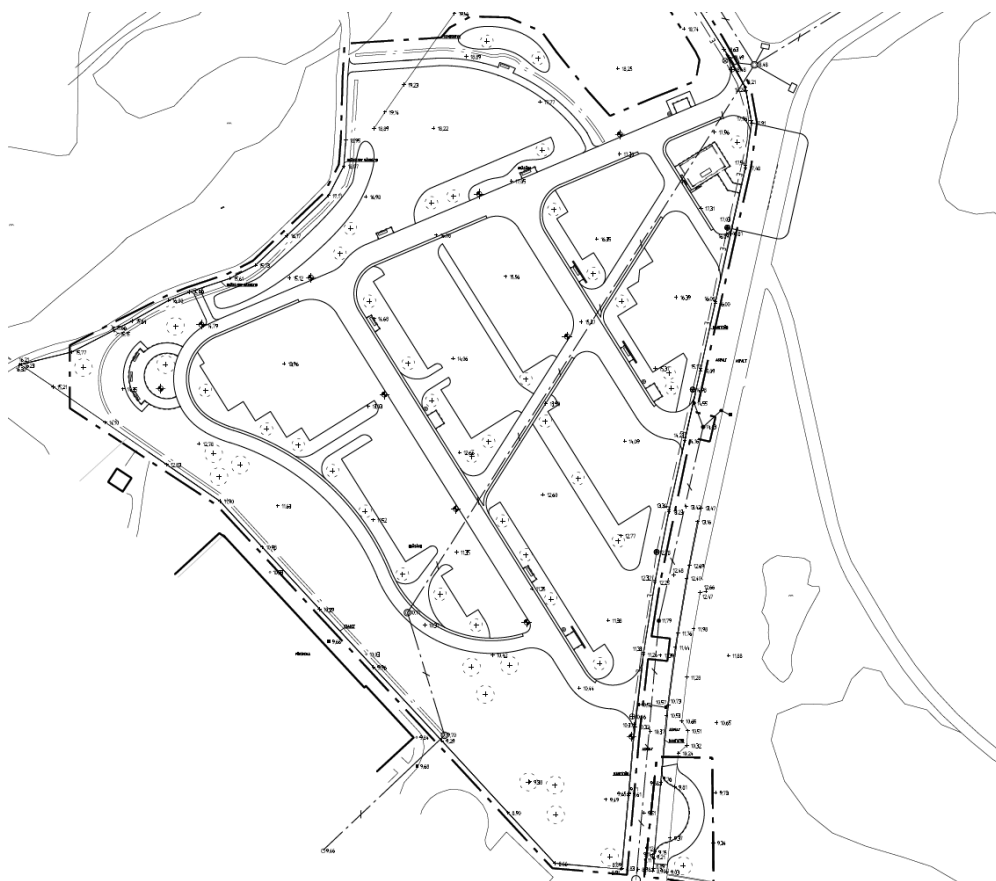

FASAD MOT SYDÖST

A-ritningar över byggnaden som uppförts vid ceremoniplatsen, upprättade av arkitekt Viveka Larsson på Norconsult. Skärmtaket är uppfört i stål, taket är täckt med sedum.

Det nyanlagda området ligger i kyrkogårdens södra del.

Situationsplan över de muslimska gravfälten uppförda i kyrkogårdens södra del. Ritningen är upprättad av landskapsarkitekt Lena Seipel, Norconsult.

Motivering

Behovet av muslimska kistgravplatser är stort i Göteborgsregionen. Området som valts för detta ändamål har en lämplig placering i förhållande till den övriga kyrkogården, som är skyddad enligt kulturmiljölagens 4:e kapitel. Området och ceremonibyggnadens utformning har ett tydligt samtida uttryck och står därför i kontrast till kyrkogårdens äldre delar, vilket är positivt ur kulturmiljösynpunkt. Det faktum att området ligger i en sluttning gör också att det är visuellt avgränsat från den äldre delen av kyrkogården.

Redovisning av åtgärder

Området, som tidigare utgjordes av ängsmark, har markarbeten utförts så att sex gravfält har kunnat anläggas. Tillbörlig dränering och brunnar har anlagts i området. Fälten har utformats som terrasseringar för att ta upp lutningen i området. Terrasseringarnas slänter har planterats med buskar. Övriga ytor inom fälten är planterade med gräs. Mellan fälten har asfalterade vägar anlagts. I områdets västra del har en gångväg, täckt med grus, anlagts som en förlängning på en befintlig stig i intilliggande skogsparti. I områdets västra del har en sittplats med soffor och perennplanteringar anlagts.

Flertalet träd har planterats, främst inom områdets södra del. Ceremoniplats med tillhörande ceremonibyggnad har uppförts i områdets nordöstra del. Stålkonstruktionen, som utgör huvuddelen av ceremonibyggnaden, har ändrats på ett par ställen då den först inte följde gällande bygglovsritningar.

Fotodokumentation

Översiktsbild över ängen mot nordväst före projektstart.

Översiktsbild över ängen före projektets genomförande.

Utblick över ängen mot söder.

Ceremoniplatsen med skärmtaket under uppförande.

Områdets västra delar under uppförande. Plantering av buskar och anläggning av vägar pågår.

Terrasseringarnas slutningar planteras med buskar.

Stamträd och buskträd står samlade inför plantering.

Utblick mot sydväst, vägar och gravfält anläggs. Vägar kantas med smågatsten.

Foto taget med utblick över nordöstra delen av området, då stora delar av planteringsarbetet var klart. Arbetet med vägar var vid tillfället pågående.

Utblick över nordvästra delen av området under projektets slutskede.

Ceremonibygnaden före de ändringar som genomfördes hösten 2018.

Ceremonibygnaden är färdigställd och godkänd. Pelarna är försedda med tillbörlig kontrastmarkering.

Det färdigställda skärmtaket, från nordväst. Takets sedumtäckning är synlig från denna vinkel.

Fotot till vänster visar skärmtaketets pelare i det slutliga utförandet. Kontrastmarkeringar är utförda och svetsfogar vid anslutning till tvärgående balk har målats över med en lämplig kulör. Fotot till höger visar katafalken och symbolplattan av bjärlövsgranit. Markeytan är täckt med stenplattor av skiffer.

I ceremonibyggnadens norra del finns en vattenkran.

Utblick över den östra delen av det färdigställda området.

Utblick över områdets södra del efter att projektet var färdigställt.

Gravfältet närmast ceremoniplatsen efter att projektet färdigställts, gransättning har påbörjats i denna del.

Antikvarisk kommentar

Åtgärderna har bidragit till att kyrkogårdens kulturhistoriska värde har bevarats. Kyrkogårdens kulturhistoriska värde har inte förvanskats. Åtgärderna bedöms vara genomförda enligt de handlingar som ligger till grund för tillståndet.

Administrativa uppgifter

Diarienummer: 433-41774-2015

Tillståndsbeslut: 2017-12-06

Dokumentet är upprättat 2019-10-04

Maria Olovsson

Bebyggelseantikvarie

Acanthus arkitektur och kulturvård